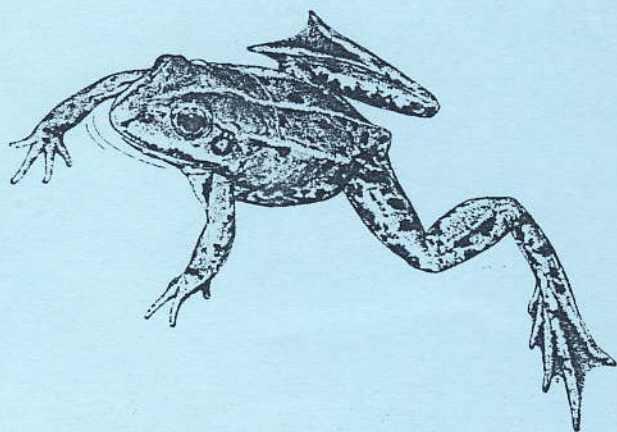

't Bieteutje

Driemaandelijks tijdschrift van
NATUURWERKGROEP MARKVALLEI
Jaargang 20 nr. 1: april - mei - juni 2001

Brosens Jaak
Kerkstraat 48
2328 Meerle

Afgiftekantoor : 2320 Hoogstraten

V.U. : Wim Verschraegen, Heilig Bloedstraat 6, 2320 Hoogstraten

Colofon

't Bieteutje is het kwartaalblad van **NATUURWERKGROEP MARKVALLEI**

Deze werkgroep vormt de koepel van de volgende verenigingen :

* NATUURRESERVATEN VZW	afdeling RIJKEVORSEL-HOOGSTRATEN
* WIELEWAAL VZW	afdeling MARKVALLEI
* J.N.M. VZW	afdeling MARKVALLEI
* V.M.P.A. VZW	afdeling HOOGSTRATEN
* V.M.P.A. VZW	afdeling 'DE KLAMPER' RIJKEVORSEL
* V.E.L.T. VZW	afdeling NOORDERKEMPEN

Contactpersonen :

J.N.M. VZW afdeling Markvallei

Ingrid Brosens
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.47.75 (☎ 0497/28.18.66)

Natuurwerkgroep Markvallei

Jef Leestmans
Moerstraat 27
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.60.14 (☎ 075/69.53.53)

V.M.P.A. VZW afdeling Hoogstraten

Ria Boeren
Lage Rooy 23 h
2328 Meerle
☎ 03/315.40.53

Natuurreservaten VZW afdeling Rijkervorsel-Hoogstraten

Drej Oomen
Klein Eyssel 29 a
2328 Meerle
☎ 03/315.02.45

V.M.P.A. VZW afdeling 'De Klamper' Rijkervorsel

Jos Vanneylen
Kievitsheide 54
2310 Rijkervorsel
☎ 03/312.14.76

Wielewaal VZW afdeling Markvallei

Jack Govaerts
Donckstraat 12
2321 Meer
☎ 03/315.71.85

V.E.L.T. VZW Noorderkempen

Jan Horsten
Grote Plaats 33
2323 Wortel
☎ 03/314.22.55

Leden van V.M.P.A., V.E.L.T. en van andere Natuurreservaten-, Wielewaal- of JNM-afdelingen kunnen zich abonneren op 't Bieteutje door overmaking van **150 BEF** (3,72 EUR) op rekeningnummer 646-2203020-67 onv. 't Bieteutje, Minderhoutsestraat 125, 2322 Minderhout met vermelding van "'t Bieteutje 2001".

Reservatenfonds Markvallei : 035 - 1758415 - 40
--

Voorwoord

Natuurreservaten en Wielewaal zijn de grootste natuurverenigingen van Vlaanderen. Vanaf 1 januari 2002 zullen zij samen een nieuwe natuurvereniging vormen. Op nationaal vlak brengt dat een ernstige aardverschuiving teweeg. Op lokaal vlak zal er ook het één en ander veranderen.

In de gemeenten Rijkevorsel en Hoogstraten zijn actieve kernen van Natuurreservaten vzw en De Wielewaal vzw aanwezig. Beide natuurverenigingen werken al jaren nauw samen in de Natuurwerkgroep Markvallei, samen met JNM, VMPPA en Velt-Noorderkempen.

Een naam voor de nieuwe vereniging is er nog niet. Maar op afdelingniveau wordt er al geruime tijd hard gewerkt om de nieuwe werking vorm te geven. Voor het werkingsgebied in de gemeenten Rijkevorsel en Hoogstraten is de fusie bijna vanzelfsprekend. Zolang beide natuurverenigingen bestaan is er altijd een nauwe samenwerking geweest, en dit op alle gebieden.

In de Noorderkempen willen we de fusie vooral aangrijpen om iedereen die zich op één of andere manier verbonden of aangesproken voelt met of door de natuur, in de werking van de nieuwe vereniging te betrekken.

Het is onze bedoeling om een democratische en open vereniging op te richten waarin alle facetten van de natuur en de natuurbeleving aan bod zullen komen. De belangrijkste peilers van de nieuwe vereniging zijn natuurstudie, natuurbeleid, reservatenwerking en natuureducatie. Daarnaast willen we uiteraard gewoon een gezellige vereniging zijn met activiteiten die een breed publiek aanspreken. Over de manier waarop we dat willen aanpakken, organiseren we een open vergadering. Iedereen die interesse heeft is welkom op vrijdag 11 mei, om 20.00 uur in het Jan Spannenburgmuseum (oude gemeenteschool in de Karel Boomstraat in Hoogstraten). En je mag het van ons aannemen. Iedereen vindt wel iets dat hem aanspreekt en waar hij zijn of haar schouders eens wil onderzetten. Welkom. Info: 03-315 02 45 of drej.oomen@pi.be

Andre Oomen

Waarnemingen busreis Zeeland – 28 januari 2001

1 aalscholver	31 ijseend	61 scholekster
2 barbarie-eend	32 kauw	62 slechtvalk
3 bergeend	33 kievit	63 slobbeend
4 blauwe kiekendief	34 kleine mantelmeeuw	64 smient
5 blauwe reiger	35 kleine zwaan	65 sperwer
6 bontbekplevier	36 kluut	66 spreeuw
7 bonte strandloper	37 knobbelzwaan	67 staartmees
8 brandgans	38 kokmeeuw	68 steenloper
9 brilduiker	39 kolgans	69 stormmeeuw
10 bruine kiekendief	40 koolmees	70 tafeleend
11 buizerd	41 koperwiek	71 torenvalk
12 distelvink	42 krakeend	72 tureluur
13 dodaars	43 kramsvogel	73 Turkse tortel
14 eider	44 kuifduiker	74 veldleeuwerik
15 ekster	45 kuifeend	75 vink
16 fazant	46 meerkoet	76 waterhoen
17 fuut	47 merel	77 watersnip
18 goudplevier	48 middelste zaagbek	78 wilde eend
19 graspieper	49 Nijlgans	79 wintertaling
20 grauwe gans	50 nonnetje	80 witte kwikstaart
21 groene specht	51 patrijs	81 wulp
22 grote bonte specht	52 pijlstaart	82 zilvermeeuw
23 grote lijster	53 pimpelmees	83 zilverplevier
24 grote mantelmeeuw	54 rietgans	84 zwarte kraai
25 grote zaagbek	55 rietgors	85 zwarte zeeëend
26 grote zilverreiger	56 ringmus	
27 heggemus	57 roek	
28 holenduif	58 roodborst	
29 houtduif	59 roodkeelduiker	
30 huismus	60 rotgans	

Verenigingsavond

Buiten de cocktaildrankjes met namen als 'gorillamelk', 'Varaan in eigen nat' en 'Junglebier' waren er nog hapjes zoals 'nachtuil in eigen oorschelp', 'gevulde krokodilleneieren', 'gevulde boa met termietenlarven', 'gevulde tropische slakkenhuisjes' ... De inkom werd herschapen in een volledig oerwoud waar het moeilijk was om doorheen te komen.

Er werd een overzicht gegeven aan de hand van dia's over het afgelopen jaar en er was de Markvallei Award uitreiking met o.a. de volgende rubrieken : best geklede, vuilste, beste kok, beste afwasser, beste franser, schoonste hof, hardste werker, beste cowboy, ...

Verder werd door Jef Verbraeken een prachtimitatie gegeven van de speech van Jack tijdens 20 jaar Wielewaal Markvallei. De tekst van Jef willen we jullie niet onthouden.

Geachte genodigden, wielewalers, JNM-ers, enz (bril af)

(bril op) Van den avond zijn (bril af) wij hier bijeen (papier laten vallen) om het 20-jarig bestaan (spelen met bril) te vieren van de afdeling Wielewaal in Hoogstraten (aan oor frullen)

Ik heet u hierbij van harte welkom (bril op en af). In het kort wil ik een geschiedenis schetsen (weer bril op een af) van het ontstaan van de afdeling.

Het begon allemaal (lezen op papier om de 20 te controleren) 20 jaar geleden, maar dat had ik al eens gezegd. Op aanraden van enkele mensen van (bril op en af en lezen op papier) Turnhout dat wij toch ook enkele enthousiaste mensen hadden om een afdeling mee op te richten zijn wij dan begonnen met de afdeling (rondkijken door de zaal met bril op)

20 jaar geleden werd er gestart met enkele enthousiaste mensen (bril op en rondkijken door de zaal) Het was allemaal niet gemakkelijk zoals de anekdotes reeds aangetoond hebben, (lachten) Het was toen vechten tegen de boeren (zweet afvegen) die allemaal dachten dat de

Wielewaal er was om hun te koeionneren (lezen : dat was goed hé, boeren en koeionneren)

20 jaar geleden was de verstandhouding met de boeren nog niet zo goed (bril op en af) Wij zijn zeer dikwijls moeten gaan lopen gedurende onze wandelingen (zoeken op het blad)

Hier kunnen de mannen die er vanaf het begin bij waren nog steeds van getuigen (bril op en af)

Als wij nu gaan wandelen moeten wij niet meer gaan lopen (weer rondkijken door de zaal). En kunnen wij rustig onze wandeling afmaken (zoeken op blad en bril op en af)

Maar genoeg daarover, (zweet afvegen), ik wil hiermee afsluiten en geef graag het woord door aan de volgende spreker (zuchten bril op en af) of is het al tijd voor een glaasje u aangeboden door de (op blad kijken) jeugdige natuurvrienden (heel diepe zucht en papier opvouwen).

Verder werd er nog veel gelachen, gedronken, en werd de avond afgesloten met een verkoop per opbod van een setje citroenen, cocosnoten, bananen, door meesterverkoper Bart en werd er in de late uurtjes nog verder gedronken, gelachen, ...

Het organisatiecomité (Gie, Ria, Bart, Ingrid en Wim) willen jullie volgend jaar terug verwelkomen.

Wim Verschraegen

Bezoek Turnhouts vennegebied : 17 maart 2001

Op zaterdag, 17 maart, zijn we met vieren vertrokken vanuit het café Het Zwart Water voor een wandeling van 7 km door het Turnhouts Vennegebied.

Dit gebied is een uitgestrekt vennen-, heide- en weidevogelgebied en ligt ten noorden van Turnhout. Het heeft de voorbije decennia flink wat pluimen verloren door een ongelijke strijd met de grootschalige landbouw. Toch heeft dit unieke natuurgebied lang niet al zijn pracht en waarde ingeboet. Vele gebieden zijn als reservaat aangekocht door Natuurreservaten vzw, zoals het Zwart Water en de Hoogmoerheide.

In het Turnhouts Vennegebied zijn er twee wandelingen die je kan volgen, beide gescheiden door de steenweg van Turnhout Baarle-Hertog. Tegenover het café ligt het prachtige ven, waaraan het café dankbaar z'n naam ontleent. We steken de steenweg over en nemen de veldweg rechtover het café.

Het eerste weggetje links – een pad over de heide – brengt ons naar het Zwart Water. Dit reservaat is 21 ha groot en is als landschap beschermd. Vanaf 15 maart tot 15 juli is het Zwart Water normaal gesloten voor het publiek wegens het broedseizoen, maar voor ons werd een uitzondering gemaakt. In dit reservaat komt normaal de klokjesgentiaan voor met het gentiaanblauwtje, maar voor deze plantjes en vlindertjes is het nog te vroeg. Zodat we hier meer hebben genoten van het landschap en hebben geluisterd naar de uitleg van de gids. Wel hebben we er blauwe zegge en een soort snavelbies kunnen ontdekken.

Als je aan de andere kant van het Zwart Water uitkomt zie je een uitgestrekt weidelandschap met rechts de Kasteeltjes en links de Zandvenheide. Dit is het brongebied van onze welgekende rivier, de Mark. In dit gebied liggen ook verschillende vennen die rusten op een kleilaag. Deze is 7 miljoen jaar oud en is ontstaan toen zich hier de kust bevond. 5 Miljoen jaar later is deze kleilaag terug bloot gekomen door de afwisselende ijstijden (hierdoor trekt de zee zich terug, omdat de ijskappen zich uitbreiden en de wind blaast dan de lichtere zandkorrels verder weg

naar het zuiden). Wij zijn rechtdoor gewandeld tussen deze twee gebieden in.

Op en rond deze vennen hebben we volgende soorten ontdekt: 60-tal grutto's, krakeenden, 4 pijlstaarten, wintertalingen, 2 koppels bergeenden, 43 scholeksters, slobenden, een 3-tal smienten en enkele roodborsttapuiten.

Voor zo'n gebied viel dit wat tegen en zijn we naar de Hoogmoerheide gewandeld. Dit gebied was enkele jaren geleden nog volledig bebost met naaldbomen met hier en daar struikheide. Maar door veel vrijwilligerswerk van voornamelijk gepensioneerden is dit heidegebied helemaal heropgeleefd. Rond de heide vind men ook nog enkele heideschrale bosjes. Men kan hier boomleeuweriken, boompiepers en zelfs wielewalen horen. Wij konden op deze grijze zaterdagmorgen minstens 2 boomleeuweriken, groene specht en een zwarte specht horen. In de verte ontdekte ik nog een groep van 48 aalscholvers die terug op weg waren naar hun broedgebied in Nederland.

Op onze terugtocht kwamen we opnieuw langs de Kasteeltjes, waar we dan toch nog een kemphaan ontdekten. Nog niet helemaal vodoen van deze wandeling zijn we met z'n drieën nog naar de andere kant van de steenweg getrokken om heel het gebied te ontdekken. Hier liggen namelijk de klotteraars en enkele herstellende vennen. Op de grote klotteraar ontdekte we een koppeltje brilduiker, 10 kuifeenden, 21 smienten, 1 fuut, een paar meerkoeten, een koppel krakeenden en een koppel knobbelzwanen.

Een beetje verder liggen enkele geherprofileerde vennen. Hier zagen we nog een 10-tal grutto's, een mannetje slobend, enkele krakeenden en veel wintertalingen. Ook de welgekende exoten kunnen niet ontbreken in het Turnhouts Vennegebied, dus een koppel nijlganzen en Canadese ganzen zijn ook hier in ons vizier gekomen.

Het is nu 13.00 uur en tijd om naar huis toe te keren, waar de Mark een echte rivier is geworden.

Hieronder volgt de volledige lijst van de waargenomen vogels:

fuut, dodaars, aalscholver, blauwe reiger, knobbelzwaan, grauwe gans, Canada gans, nijlgans, bergeend, wilde eend, krakeend, pijlstaart, slobbeend, smient, wintertaling, kuifeend, brilduiker, buizerd, sperwer, torenvalk, patrijs, fazant, waterhoen, meerkoet, scholekster, kievit, grutto, wulp, kemphaan, kokmeeuw, stormmeeuw, zilvermeeuw, houtduif, holenduif, groene specht, zwarte specht, veldleeuwerik, graspieper, witte kwikstaart, roodborst, roodborsttapuit, zanglijster, merel, kramsvogel, grote lijster, tjiptjaf, koolmees, pimpelmees, staartmees, ekster, boomkruiper, zwarte kraai, gaai, kauw, roek, spreeuw, vink, kneu en rietgors.

Stijn Leestmans

Excursies Plantenwerkgroep (P.W.G.) 2001

Dit jaar gaan we ons concentreren op de 'zwarte gaten'. Dit zijn plaatsen waar men weinig of geen gegevens over heeft. Dit jaar en misschien ook de volgende jaren willen wij hier ook onze medewerking aan geven zodat deze gegevens verwerkt kunnen worden in een plantenverspreidingsatlas voor heel Vlaanderen. Door onze medewerking hopen we, zoals beloofd werd, ook subsidies te kunnen krijgen wat altijd meegenomen is.

Verder wens ik iedereen van harte welkom op deze excursies. Het is geen geleide wandeling maar wel een plantenzoektocht. Het is raadzaam om daarom plantengidsen en eventueel een loupe mee te brengen. Gelieve ook steeds laarzen of gepast schoeisel mee te brengen. Er wordt meer naast dan op de wegen gelopen.

Excursiekalender (uurhok B5 – 35)

Donderdag 19/4 , 26/4, 03/05, 10/05, 17/05, 31/05, 07/06, 14/06, 21/06, 28/06, 05/07

Afspraak : Telkens om 19.00 aan het dorpsplein van Wortel

*Jack Govaerts
PWG-verantwoorelijke*

Libellen

Dit jaar was voor onze afdeling weer een spetterend libellenjaar waarin we een paar zeer boeiende populaties van onze gevleugelde vrienden hebben kunnen ontdekken. Hieronder volgt een klein overzichtje van de bijzonderste waarnemingen.

Eén van de meest spectaculairste waarnemingen was een poeltje in Wortel Kolonie waar een vrij grote populatie **venwitsnuiten** (*Leucorrhinia dubia*) te bewonderen viel. Het betrof gemiddeld zo'n 30 exemplaren. De dieren vlogen rond een vrij klein (gegraven) door bos ingesloten ven. De begroeiing naast het ven bestaat voornamelijk uit pijpenstrootje en heide (zowel dop- als struikheide). De dieren waren vaak prachtig te bewonderen op de lange pijpestropollen. Verder vlogen er boven deze poel (langs de randen is het heldere water van de poel aan het verlanden door oprukkend veenmos) altijd een vijftal **smaragdlibellen** (*Cordulia aenea*). Later op het jaar waren er ook enkele **blauwe glazenmakers** (*Aeshna cyanea*) te bespeuren.

Ook **bruine glazenmaker** (*Aeschna grandis*) werd ontdekt in Wortel Kolonie. Deze libel vloog in een brandgang niet ver van het Bootjes Ven.

Er werden nog enkele interessante waarnemingen gedaan in het Bonte Klepper reservaat te Rijkevorsel. Deze waarnemingen werden opgetekend tijdens een JNM kamp. Het betrof hier een kersverse populatie van de **vuurlibel** (*Crocothemis erythraea*). De vuurlibel is één van de libellen die vanuit het zuiden noordelijker streken aan het veroveren zijn. Hier komen we in een later artikel nog op terug. De dieren vlogen boven een redelijk grote ondiepe heidepoel, met een warm microklimaat daar de poel rijkelijk door de zon wordt beschenen en de wind er weinig invloed op kan uitoefenen. Een vijftal opvallende mannetjes werden er waargenomen en één wijfje. Tevens werd er een copula opgemerkt waardoor er met zekerheid kan verteld worden dat het over een populatie gaat.

Boven de deels met waterplanten toe begroeide poel vlogen er ook een 50-tal **kleine roodoogjuffers** (*Erythromma viridulum*). De rijke ondergedoken waterplanten zijn noodzakelijk voor de aanwezigheid van deze soort. Daardoor is het ook min of meer opmerkelijk dat deze soort ook ontdekt werd op ons eigenste Wielewaal reservaat, 'de Halsche Beemden' waar er in de 'grote poel' niet veel waterplantbegroeing voorkomt.

De Halsche Beemden waren ook dit jaar weer interessant vanwege de aanwezige populatie **weidebeekjuffers** (*Calopteryx splendens*). Er werden tot over de 60 exemplaren waargenomen langs het Merkske tussen de 'kleine beemd' en de 'lage beemd'. De meer van schaduw houdende **bosbeekjuffers** (*Calopteryx virgo*) deden het dit jaar minder goed dan andere jaren. Het was zoeken naar een diertje van deze soort. Frans Vermeer van Mark & Lei telde eveneens op regelmatige tijdstippen de beekjuffers langheen het Merkske. Zo telde hij op één dag 102 weidebeekjuffers en 5 bosbeekjuffers. Ook langs de Goudbergse Loop (Meerle) hebben we 13 weidebeekjuffers geteld.

Verder deed, zoals anders, het Duivelskuil reservaat in Vlimmeren het niet slecht met zijn nog steeds aanzienlijke populatie **venwitsnuiten** en **smaragdlibellen**. Al zullen we wel moeten toegeven dat we dit jaar dit reservaat niet voldoende hebben geïnventariseerd.

Bibliografie :

- Veldgids Libellen (Frank Bos, Marcel Wasscher)
- Libellen (Heiko Bellmann)

Kevers

Laten we kort zijn. Rond kevers hebben we dit jaar niet veel gedaan en de waarnemingen die we gedaan hebben zijn dan ook eerder toevallig. Zo werden we op de hoogte gebracht van een **neushoornkever** (*Oryctes nasicornis*) uit Meerle. Het betrof een mannetje. Toeval wil dat Bart H. enkele weken later tijdens het nachtvlinderinventariseren bij mij thuis (Minderhout) een wijfje aantrof dat was gelokt door het felle kwikdamplicht. Deze waarnemingen betreffen de eerste van deze soort

binnen onze afdeling. De soort is een exoot die oorspronkelijk met houttransporten in ons land terechtgekomen zijn.

De mannelijke kevers hebben een grote hoorn waaraan ze de naam neushoornkever te danken hebben. Bij de wijfjes ontbreekt deze hoorn en waarvoor deze hoorn dient weet men nog niet. Waarschijnlijk heeft het iets te maken met het verschalken van een wijfje. De kevers behoren eenvoudig gezegd tot de bladsprietkevers, waartoe ook de meikever behoort.

Bibliografie :

- De wondere wereld van de insekten (Martin van der Donk, Teo van Gerwen)
- Kevers (K.W. Harde, F. Severa)

Dagvlinders

Het kwetsbare **bonte dikkopje** (*Carterocephalus palaemon*) werd voor het derde opeenvolgende jaar grondig geïnventariseerd in Wortel-Kolonie en Schootsenhoek. Op de top van de vliegperiode telden we 180 individuen wat overeenkomt met de aantallen vorig jaar. Aan Rommensbos (Meer) werden 12 exemplaren geteld.

Er werd een nieuwe populatie van het kwetsbare **groentje** (*Callophrys rubi*) ontdekt. Deze vliegplaats bevindt zich in Wortel-Kolonie op de plaats waar ook de venwitsnuiten vliegen.

Oranjetipjes (*Anthocharis cardamines*) vlogen in gelijke aantallen in de Halsche-Beemden (Minderhout). Buiten dit reservaat worden nog maar weinig waarnemingen verricht van dit prachtige vlindertje. Vochtige weilanden met pinksterbloem worden immers schaars buiten de reservaatgebieden.

Naast **atalanta's** en **distelvlinders** werden geen trekvlinders waargenomen.

Bibliografie :

- gedocumenteerde Rode lijst van dagvlinders in Vlaanderen (D. Maes & H. Van Dyck)

Nachtvinders

Ook rond nachtvinders is er verleden jaar niet al te veel gebeurd. Enkel in juli is er goed geïnventariseerd tijdens een JNM-kamp aan de Bonte Klepper. We hebben daar een 70 soorten waargenomen in de eerste week van juli. Het was echter niet zo'n geweldig nachtvinderweer (te koud en te nat).

Wat wel opvallend was in 2000 was de grote aanwezigheid van de trekvlinder *Macroglossum stellatum*. De **meekrapvlinder** of **kolibrievlinder**. Enkel in de tuin van Bart H. werden in totaal 7 exemplaren geteld. De dieren waren meestal tegen de avond te bewonderen en dronken dan van de bloemen zoals de 'Lantana's' die buiten stonden te geuren. Eenmaal hebben we mogen meemaken dat er een meekrapvlinder kwam slapen op ons jong berkenboompje.

De meekrapvlinder is een overdag vliegende nachtvinder. Het is een trekvlinder afkomstig van het Middellandse-Zeegebied of Noord- Afrika, waar hij het hele jaar te zien is. Zoals duidelijk was bij deze waarnemingen bereiken de trekvlinders uit het zuiden in juni ons land. De eerste waarnemingen vielen half juni. Daarna werden een gehele tijd geen exemplaren meer waarnomen, tot er een piek ontstond in september, toen er vijf werden waarnemen in de tuin. Deze septemberwaarnemingen betreffen geen vlinders uit het zuiden maar zijn een najaarsgeneratie geproduceerd door de voorjaarsmigranten. Dit is een min of meer kenmerkend gedrag voor de vlinder in ons land. De rupsen leven van Meekrap en walstrosoorten. Na ongeveer 2 maanden verpoppen ze in de grond waaruit dan in september onze najaarsgeneratie tevoorschijn zal komen.

Bibliografie :

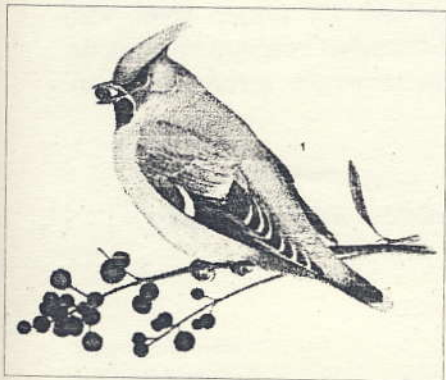
- De Belgische trekvlinders en dwaalgasten (Bart Vanholder, Aubin De Turck,...)
- Caterpillars of the British Isles (Jim Porter)

Bart Hoeymans
Ingrid Brosens
Wim Verschraegen

De pestvogel

Vooraleerst ik van wal steek zal ik U de reden van mijn artikeltje niet achterhouden. Toen ik stevig aan het doorzakken was met de millenniumwissel zat ik met mijn hoofd bij de bovengenoemde vogelsoort. Ik was namelijk op weekend in Schiermonnikoog (dit is één van de waddeneilanden) en we hadden er het geluk een groep van deze prachtige pestvogels aan onze boerderij te mogen bewonderen. Het was een groep van 23 prachtexemplaren en ik moet U toegeven dat het zéér lang geleden was dat een vogelsoort me zoveel gedaan had. Ik ben als het ware verliefd geworden op deze vogels. Reden te meer om er even over uit te wijden en U, de geïnteresseerde lezer, kennis te laten maken met dit prachtier.

Als men over vogels schrijft begint men normaal eerst met het uiterlijk te beschrijven, ik zal dus niet belachelijk doen en de standaardnorm handhaven. De pestvogel die de wetenschappelijke naam *Bombycilla garrulus* draagt is een vogel ter grote van een spreeuw, dat wil zeggen zo'n 20 cm. Het is een gezellig dikkerdje met een dikke hals. De vogel is rosbruin en draagt een prachtige kuif. Het gezicht is verfraait met een zwarte tekening rond het oog en onder de snavel. Op de vleugel, ter hoogte van de handpennen, is een prachtige gele tekening te zien. Het is bijna een bliksemschicht te noemen, verder vinden we op de vlerken een witte vleugelstreep en een likje rood. Het lijkt wel een puntje aangebracht met een penseel. Om de vogel geheel af te werken is er op de zwarte staart een

gele eindband voorzien. Deze band is duidelijk breder bij mannelijke exemplaren. De wijfjes zijn tevens iets valier en zien er net iets minder afgewerkt dan de mannetjes uit.

Als men eenmaal een pestvogel heeft gehoord is het onmogelijk dit geluid nog te vergeten, het is een trillend geluid, een soort *tlrrrie tlrrrie* maar daar ik maar al te goed weet dat men met opgeschreven geluiden niets is ga ik over het geluid

verder zwijgen (evenwel kan ik niets kwijt over de zang van deze zangvogel daar ik deze niet heb kunnen observeren).

Van waar is deze exotisch gekleurde vogel dan afkomstig. Uit het hoge noorden is het antwoord. Ook in deze ruwe en onherbergzame streken is prachtig pluimvee te bewonderen. De pestvogel is te bewonderen in het noorden van het Europees, Aziatisch en Noord-Amerikaanse continent. Het is een vogel die afkomstig is uit de taiga en beboste toendra. Hij nestelt daar in afgelegen oude bossen waarin zich vele baard- en korstmossen bevinden. Ze hebben liefst vochtige bossen met een mossige bodem. Meestal nestelen ze hoog (op een hoogte van 2 tot 20m) in een naaldboom. Het nest is van twijgen gemaakt en bekleed met mossen en veren. Een vijftal blauwgekleurde eitjes worden erin gedropt en door het wijfje warm gehouden, dit duurt ongeveer twee weken. Wanneer deze eitjes klaar zijn komen er jongen uit die dan nogmaals twee weken worden vetgemest met insecten. Dit zijn in hoofdzaak muggen, de meest voorkomende insectensoort(en) in het hoge noorden. Dit vetmesten gebeurt door beide ouders. Daar de zomers in het noorden slechts een korte tijd duren is het al snel nodig dat de dieren overschakelen op bessen, welke ze in grote getallen verorberen, dit is ook nodig daar dit voedsel zeer snel het maagdarmkanaal passeert, de bessen verlaten slechts halfverteerd de achterkant van de vogel. De uitwerpselen bevatten zeer veel zaden wat dan weer het nut van deze noordvogel verklaart. Namelijk het verspreiden van zaden en het instandhouden van zowel de struik- en bomenrijkdom in het noorden en het zichzelf verzekeren van genoeg voedsel voor de komende generaties.

Na het broedseizoen gaan de pestvogels over tot de najaarstrek welke invasieachtige trekjes kan vertonen. De vogels (meestal in groepjes) kunnen tijdens de wintermaanden (hiermee bedoel ik november-maart) overal in ons Belgenlandje verwacht worden, een vereiste is dat ze er voedsel vinden, dus tuinen en cotaniasterhagen- en perken (de rode bessen) maken een grote kans. Waarom vertonen pestvogels nu een invasieachtig gedrag.

Wel een invasie kan op gang gebracht worden door twee redenen. De voornaamste reden is een bevolkingsexplosie (te veel succesvolle broedseizoenen na elkaar) waardoor er in het noorden niet genoeg voedsel voorhanden is. De meeste vogels trekken dan ver zuidwaarts waardoor er dan ook vele exemplaren sneuvelen en het bevolkingspeil zichzelf weder stabiliseert. De tweede reden tot invasie kan een zeer strenge winter in het noorden zijn. Dit geeft meestal kleinere invasies. Door de koude en de slechte omstandigheden moeten de dieren in het noorden meer voedsel vinden en consumeren om hun lichaamsgewicht op peil te houden en

zodoende hun wekker te laten draaien. Daar voedselzoeken op zich ook energie kost komen de dieren in een neerwaartse spiraal terecht van energiebelastend voedselzoeken waardoor zeer veel dieren van ontbering sterven. Het is een natuurlijk gevolg dat vele vogels dan op zoek gaan naar een betere levensstandaard die te vinden is in de Nederlanden.

Een groepje pestvogels observeren is een lust, een waar genot. Men kan de dieren zeer dicht benaderen daar ze in het noorden bijna nooit mensen zien en zodoende ook geen vijanden in ons ras zien. Zo heb ik samen met enige vrienden de groep pestvogels op Schiermonnikoog geobserveerd. Zo hebben we prachtig het agressieve gedrag van dominante groepsgegoten kunnen bewonderen (Ik heb niet gekeken naar de helderheid van kleuren en het geslacht bij deze dominante exemplaren). Evenals ben ik gewezen op het prachtige alarmgedrag van de vogels. (Ik dank desbetreffend persoon van harte) Dit gedrag zal ik U niet onthouden. Een achttal pestvogels waren aan het eten van een appel die op het gras was gelegd als voer. Bij alarm sprongen steeds twee exemplaren (we hebben het geslacht niet bepaalt) opzij, terwijl de rest rustig verder bleef eten, de twee 'wachters' stonden veel rechter en hielden de omgeving nauwlettend in het oog. Als het werkelijk gevaar was vlogen ze op en volgde de rest van de groep. Was het geen werkelijk gevaar dan voegden de twee zich terug bij het feestmaal.

Als afsluiter wil ik U nog wijzen op de naam van het dier. Waarom noemt deze vogel nu eigenlijk pestvogel. Vroeger (middeleeuwen) was de pest een zeer ernstige ziekte die evenals de pestvogel een invasieachtig voorkomen kende. Zag men pestvogels, dan dacht men dat ziekte en leed nabij waren. Ook werden deze vogels vaak gezien in tijden van strenge winters waarin overleven geen vaststaand feit was. Logisch dat de mens in de pestvogel een brenger van verderf zag.

Op de moment dat ik dit artikel geschreven heb is het januari, op de moment is er een invasie op komst (in Nederland zijn al vele dieren waargenomen), ik hoop dat iedereen deze winter nog van deze prachtige vogel mag genieten.

Bart Hoeymans

Geraadpleegde literatuur :

- ANWB vogelgids van Europa (Killian Mullarney, Lars Svensson, e.a.)
- Zangvogels (Karel St'astný)
- Trekvogels (Vladimir Bejcek)
- Zangvogels (Jürgen Nicolai)
- En als belangrijkste : de kennis van vrienden.

St.Patricksdag

Op 17 maart was het weer zover, de Guinness vloeide rijkelijk en er werd naar hartelust gefeest. Sommigen onder jullie zullen zich afvragen waarom er dan zo velen feesten. Op 17 maart gedenken we de verjaardag van de Ierse patroonheilige, nl. Sint-Patrick. Om een verhaal zeer kort te maken ; Eigenlijk vieren we de kerstening van de Ierse heidenen. In principe valt er dus niets te vieren want iedereen weet inmiddels wel hoe de

verchristelijking verliep.

In het onderstaande artikeltje wil ik een klein beetje verder uitweiden over de persoon Sint-Patrick, maar eerst even een klein beetje geschiedenis. We gaan terug naar de 4^e eeuw van onze jaartelling. De hele westkust van Brittannië werd regelmatig geteisterd door de *Scotti* (later werd Schotland naar hen genoemd). Deze *Scotti* (wat eigenlijk een Iers werkwoord is en rooftochten maken betekent) waren van Ierse afkomst. Niet enkel teisterden deze *Scotti* de westkust van Brittannië, ze wisten ook de macht te verkrijgen over bijna geheel Ierland. Over geheel Ierland en Brittannië werd de invloed van de Romeinse cultuur zichtbaar, men begon doden te begraven i.p.v. te verbranden en het eerste Ierse schrift ontstond, het Ogamschrift. Een schrift dat bestaat uit streepjes aan weerszijden van een lijn. De *Scotti* namen

regelmatig Britten en Romeinen als slaven mee naar Ierland. Zo ook een jongen van ongeveer 16 jaar. Deze jongen kreeg later de Romeinse naam : Patricius. Hier begint het verhaal van Sint-Patrick.

Patrick werd rond 415 n.o.j. geboren in een rijke familie nabij Carlisle. Zijn vader was diaken en raadslid en er stroomde zowel Brits als Romeins bloed door zijn aderen. Zoals ik inmiddels gemeld heb werd hij op 16 jarige leeftijd door de *Scotti* meegevoerd naar Ierland waar hij ongeveer zes jaar gewerkt heeft als slaaf, tot hij met een koopvaardij schip kon ontsnappen naar het vasteland. Hij keerde terug naar Brittannië en bracht het daar tot bisschop. Hij voelde echter dat zijn ware taak in Ierland lag en reisde terug om de daar wonende heidenen te « bekeren ».

Er doen zich vele verhalen over wonderen die Patrick verricht zou hebben de ronde. Een voorbeeld. Toen Patrick « vredig » in Ierland aan het prediken was werd hij bekritiseerd door twee druïden, Lochru en Lucetmail geheten. Eerst luisterde Patrick naar de beledigingen van de twee druïden waarna hij tot god bad om hulp. Hij vroeg god, Lochru, de meest onaangename van de twee druïden te laten sterven. Patrick had nog maar net gedaan met bidden of Lochru werd de lucht in getrokken door een mysterieuze kracht dewelke hem daarna weer liet vallen zodat de schedel van de druïde barstte.

Een ander voorbeeld. Een druïde daagde (uit het hof van koning Loeguire) Patrick uit met de vraag het te laten sneeuwen. Patrick weigerde dit aanbod met het argument dat hij niets kon laten doen dat tegen de natuur was. De druïde zorgde hierna voor een hevige sneeuwbuï, zodat de sneeuw zich ophoopte tot aan de assen van de strijdswagens die daar in de buurt stonden. Patrick verrichtte nu zijn wonder en wuifde de sneeuw met een handgebaar weg. Hij vertelde dat het tegen de natuur was het in april te laten sneeuwen, het was echter in overeenstemming met de natuur deze op te ruimen. Daarna liet de druïde duisternis over het land vallen. Ook deze wuifde Patrick met een handgebaar weg en legde de hofhouding uit dat de druïden met hun magie enkel slechte dingen konden bewerkstelligen, maar dat de « grootheid » van het christendom gelegen was in het feit dat deze enkel magie voor goede doeleinden aanwendde. Ten slotte daagde Patrick de druïde uit. Hij liet een huis bouwen dat half uit droog hout en half uit natte takken bestond. Daarna vroeg hij dat zijn christelijke leerling van kleding ruilde met die van de leerling van de druïde. Beide leerlingen moesten in het huis gaan staan, de leerling van de druïde in de nathouten helft, de leerling van Patrick in het droge gedeelte. Hierna stak Patrick het huis in brand. Tot grote verbazing van de gehele hofhouding verbrande de leerling van de druïde terwijl de discipel van Patrick ongedeerd bleef. Hierna sprak Patrick tot de omstaanders : 'U heeft het werk van de heer aan het werk gezien. Ik vraag U te geloven in Christus, of god zal U allen vernietigen!' Natuurlijk liet hierna koning Loeguire zijn gehele hofhouding door Patrick kerstenen.

Verder zou Sint-Patrick de slangen van Ierland verdreven hebben. Dit moet natuurlijk figuurlijk geïnterpreteerd worden daar er nooit slangen geleefd hebben op Ierland. Met de slangen worden (mijns inziens) de zogenaamde heidenen bedoeld. Daar het heidense geloof door het christendom enorm gedomoniseerd is geworden en in de bijbel wordt regelmatig melding gemaakt dat slangen onrein zijn, de slang wordt zelfs

regelmatig vereenzelvigd met de duivel. Men kan dus concluderen dat met deze slangen eigenlijk het heidense geloof bedoeld wordt.

Ik hoop dat ik hiermee wat heb bijgebracht over het feest sint-Patrick, met de hoop dat in de toekomst iedereen (toch een beetje) weet waarvoor ze feesten. Als ik echter zou uitweiden tot in de pittige details (en zodoende over Sint-Patrick) van het kerstenen, dan zal de Guinness niet meer zo rijkelijk vloeien en niet meer zo goed smaken, met het gevolg dat Sint Patrick niet meer gevierd zou worden. Daar ik jullie geen pleziertjes wil afnemen zal ik dus nu maar zwijgen.

Bart Hoeymans

Bibliografie:

Kelten (Simon James)

Keltische mythen en sagen (Timothy R. Roberts)

OPEN NATUURDAG

OP ZONDAG 6 MEI ORGANISEREN WE OPNIEUW OPEN NATUURDAGEN.

VOOR HET EERST WERKEN WE (OFFICIEEL) SAMEN MET DE WIELEWAAL. NET ALS VORIG JAAR WORDEN 'DE HALSCHE BEEMDEN' ONS ACTIETERREIN.

OM 9 UUR EN 11 UUR VERTREKKEN ER GELEIDE WANDELINGEN (WE VERTREKKEN AAN DE KAPEL IN HAL (MINDERHOUT)). UITERAARD HEBBEN WE OOG EN OOR VOOR AL HET MOOIS IN EN ROND HET RESERVAAT LANGS DE OEVERS VAN HET MERKSKE.

WE BESTEDEN ECHTER OOK AANDACHT AAN HET VRIJWILLIGERSWERK.

'VRIJWILLIGERSWERK, SCHOON WERK!', LUIDT ONZE SLOGAN.

IN EEN NATUURVERENIGING KOMT HEEL WAT VRIJWILLIGERSWERK OM DE HOEK KIJKEN. IN DE RESERVATEN STEKEN ENTHOUSTASTELINGEN DE HANDEN LETTERLIJK UIT DE MOUWEN, ER MOETEN BEHEERSPLANNEN OPGEMAAKT WORDEN, ER WORDT GEINVENTARISEERD, ER WORDT VERGADERD, ER WORDEN VOGELS GETELD, WE MAKEN ADVIEZEN OP, EN ER WORDT GEFEEST, ...

IN ONZE TENT ZORGEN WE VOOR EEN NATJE EN EEN DROOGJE EN HOPELIJK BLIJFT HET BUITEN HEEL DROOG. LAARZEN WORDEN TEN ALLEN TIJDE AANGERADEN.

6 MEI: een ideale kans om eens kennis te komen maken!

Kunnen dieren spreken ?

Mensen hebben de neiging het brullen van leeuwen of het krijsen van chimpansees als 'woorden' van een diertaal te beschouwen. Wat betekenen deze geluiden en gebruiken dieren ze werkelijk om te spreken ? Dieren communiceren op zeer verschillende manieren. Sommige gebruiken afstotende roepen, andere beschikken over optisch opvallende baltsrituelen en weer andere nemen bepaalde houdingen aan voor de opdracht van informatie. Geluiden zijn echter de snelste manier van communicatie.

In de dierenwereld wordt een verscheidenheid aan geluiden gebruikt, van het zingen van een vogel, het huilen van een wolf, het klikken en fluiten van een dolfijn tot het tevreden spinnen van een kat. Bij al deze geluiden zou men kunnen vermoeden dat het een soort 'taal' betreft, die uitsluitend dient ter informatie van soortgenoten. De vertaling van individuele dierengeluiden blijkt in de praktijk echter heel moeilijk te zijn.

De groene meerkat (aap) is een van de spraakzaamste dieren. De apen beschikken over drie of vier verschillende 'woorden', die ze gebruiken om de leden van de groep voor bepaalde rovers te waarschuwen. Wanneer een wachtpost een arend opmerkt, maakt hij een bepaald waarschuwingsroep, waarop de apen in de bomen zich onmiddellijk op de grond laten vallen terwijl de apen die zich daar reeds bevinden dekking zoeken. Een ander woord wordt voor een luipaard gebruikt en heeft het tegenovergestelde effect, namelijk dat de apen razendsnel de boom in klimmen. Verder is er een 'woord' dat aangeeft dat er een python opgemerkt is, waarop alle apen die dit horen de grond beginnen af te zoeken naar dit langzaam bewegende roofdier. Op basisch van deze feiten neemt men aan dat dit soort woorden geleerd en niet erfelijk zijn, met name omdat in andere groepen andere geluiden gebruikt worden.

Hoewel wij meestal denken dat achter de geluiden van dieren moeilijke betekenissen schuilen, blijkt dat dit meestal totaal niet zo is. Het gaat daarbij meestal om zaken als het lokken van een partner, of het verdedigen van voedsel of een territorium tegen vijanden. Dergelijke boodschappen en hun wijze van overdracht zijn bijna altijd erfelijk en verschillen daarin van

een echte taal. Hoewel het blaffen van elke hond anders klinkt, gebruikt het dier het vrijwel uitsluitend om een partner over zijn aanwezig te informeren of rivalen en indringers te waarschuwen. Slechts bij weinig dieren zijn er aanwijzingen voor een meer verfijnd gebruik van geluiden. Zo zijn er vogels die met hoge tonen voor een naderende roofvogel waarschuwen, maar duidelijk andere geluiden voortbrengen wanneer ze samen een minder gevaarlijk roofdier aanvallen. De in de Zuidafrikaanse woestijn levende stokstaartjes gebruiken eveneens verschillende roepen om onderscheid te maken tussen roofvogels en bodembewonende vijanden, die ze wel kunnen verdrijven.

*Leen Segers
Loes Verbraeken*

Lidgelden

Natuurreservaten VZW

gewoon lid	:	700 BEF
jeugdlid (- 18 jaar)	:	500 BEF
seniorlid (+ 65 jaar)	:	500 BEF
inwonend lid	:	200 BEF

*op rek.nr. 000-0000999-29 : nieuw lid
op rek.nr. 230-0044233-21 : hernieuwing lidgeld*

Wielewaal VZW

lidgeld (gezinslidmaatschap) : 706 BEF (17,5 euro)

op rek.nr. 000-0319785-73

Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) VZW

gewoon lid (13 t.e.m. 25 jaar) :	504 BEF (12,5 euro)
pieplid (8 t.e.m. 12 jaar) :	504 BEF (12,5 euro)
bijlid (broer of zus lid) :	282 BEF (7 euro)

op rek.nr. 001-2280592-04

Rechtzetting vorige bieteut

Bladzijde 9 en 10 werden omgewisseld. Hierdoor werden de 4 straffe verhalen nog straffer.

Wat vliegt er rond mijne bol

De winterwaarnemingen van vogels rond voedertafels, vetbollen, ... worden ten laatste op 15 april verwacht bij Wim en Ingrid om nog in aanmerking te komen voor een prijs. Resultaten in de volgende bieteut.

Electronisch meldpunt waarnemingen

Er is een meldpunt waarnemingen (vogels, planten, ongewervelden, amfibieën, reptielen, zoogdieren,) opgestart van alles wat er wordt waargenomen in de omgeving van de Markvallei. Ook leden van onze buurafdeling Mark en Lei doen hieraan mee. Wie actief wil meewerken aan dit meldpunt en gegevens wenst te ontvangen kan een mail sturen naar ingridwim@hotmail.com.

Dia's eigen leden

Aangezien er heel wat leden van onze afdeling fotografische neigingen hebben, willen we tijdens de wintermaanden een diavoorstelling verzorgen met dia's van onze eigen leden. Iedereen die een reeks wil geven, kan reeds starten met het maken met dia's tijdens hun reizen, excursies of bv. Over een bepaalde diergroep of plant.

Wim Verschraegen

Waarnemingen

Datum	Soort	Opm.	Aant.	Plaats	UTM	Waarnemer(s)
15/10/2000	Grauwe gans	pleisterend	31	Mind., E-19put	FS/1998	Bart H.
3/11/2000	Ijsvogel		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
5/12/2000	Ijsvogel		1	Zoerselbos	FS/1979	Bart H.
12/12/2000	Rietgans	trek	100	Meer, Aschputten	FT/2103	Bart H.
12/12/2000	Blauwe kiekendief	w	1	Ndl., Schootsen Hoek	FS/2697	Bart H.
13/12/2000	Slobeend		96	Kalmthoutse heide	FS/0194	Bart H.
13/12/2000	Wintertaling		36	Kalmthoutse heide	FS/0194	Bart H.
14/12/2000	Distelvink		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/12/2000	Ijsvogel		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
19/12/2000	Grote zaagbek	w	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
21/12/2000	Grote zaagbek	w	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
22/12/2000	Distelvink		10	Meerle, Grote Markm.	FT/2204	Bart H.
23/12/2000	Zwarte zwaan		1	Mind., E-19put	FS/2298	Bart H.
23/12/2000	Witgatje		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
24/12/2000	Ooievaar		1	Ho., Moerstraat	FS2296	Dries V.D.K.
24/12/2000	Blauwe kiekendief	w	1	Maatjes	FS/0698	Bart H.
6/01/2001	Roodborsttapuit	man.	1	Mind., Halsche-Beemden	FS2698	Katleen S.
6/01/2001	Grote zaagbek	1 man	3	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
8/01/2001	Goudvink	gehoord	1	Rij., Duivelskuil	FS/2585	Bart H.
9/01/2001	Grote zaagbek	wijffe	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
9/01/2001	Goudvink	gehoord	1	Wortel Kolonie	FS/2797	Bart H.
14/01/2001	Vuurgoudhaantje	man.	1	Mind., Halsche Beemden	FS/2698	Bart H.
14/01/2001	Aalscholver		36	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/01/2001	Wintertaling		23	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/01/2001	Grote zaagbek	3 man.	4	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/01/2001	Goudvink	gehoord	2	Schootsen Hoek	FS/2597	Bart H.
17/01/2001	Ijsvogel		1	Rij., Salmeirloop		Jef Verbr.
18/01/2001	Ijsvogel		1	Meer, Blankaartloop		Marcel A.
21/01/2001	Goudplevier		1	Meerle, Markmeander	FT/2204	Bart H.
21/01/2001	Roodborsttapuit	man.	1	Meerle, Markmeander	FT/2204	Bart H.
23/01/2001	Goudvink	gehoord	1	Wortel Kolonie	FS/2796	Bart H.
25/01/2001	Ijsvogel	tuinvijver	1	Mrs.-Drf, Klein Eyssel	FT2305	Drej O.
25/01/2001	Rietgans	overvliegend	100	Wortel Kolonie	FS/2696	Bart H.
26/01/2001	Groentling		75	Castelré (NL)	FS/2899	Bart H.
26/01/2001	Ijsvogel		1	Mind., Desta	FT/2500	Bart H.
5/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
6/02/2001	Distelvink		10	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
6/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
7/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
9/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
9/02/2001	Grote zaagbek	man.	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.

10/02/2001	ljsvogel		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
10/02/2001	Grote zaagbek	man.	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
10/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
11/02/2001	ljsvogel		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
11/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
12/02/2001	Blauwe kiekendief	wijfje	1	Mind., E-19put	FS/1998	Bart H.
13/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
13/02/2001	Grote zaagbek	man.	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
13/02/2001	Zwarte specht		1	Wortel Kolonie	FS/2796	Bart H.
14/02/2001	ljsvogel		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/02/2001	Distelvink		10	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/02/2001	Grote zaagbek	man.	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/02/2001	Brilduiker	wijfje	1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
14/02/2001	Blauwe kiekendief	wijfje	1	Wortel Kolonie	FS/2696	Bart H.
15/02/2001	Bokje		1	Mind., Desta	FT/2500	Bart H.
15/02/2001	Roodkeelduiker			Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
15/02/2001	Grote zaagbek	1 man	3	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
17/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
18/02/2001	Roodkeelduiker		1	Meer, Mosten	FT/2003	Bart H.
25/02/2001	Grote zaagbek	man.	1	Meer, Mosten	FT2003	Wim V./Ingrid B.
10/03/2001	grutto	kopp.		Meer, Spreboput	FT2202	Jaak B.
10/03/2001	Velduil		1	Turnh., Zwart Water	FS3492	Jorn V.D.B./....
11/03/2001	grootoorvleermuis	rondvl.	1	Merksplas, toren strafinr.		Jorn V.D.B.
11/03/2001	eekhoorns	pop.4-6	24	Merksplas-Kolonie		Jorn V.D.B.
11/03/2001	Baardvleermuis	overwint.	2	Mersplas, Kapel strafinr.		Jorn V.D.B.
11/03/2001	watervleermuis	overwint.	1	Mersplas, Kapel strafinr.		Jorn V.D.B.
12/03/2001	bosuilg	gehoord		Mrl., Bossen Rooy		Geert B./Katrien K.
15/03/2001	slobeend	4 m.	8	Mind., E10-put	FS1998	Bart H.
16/03/2001	tureluur		1	Mind., Desta	FT2500	Bart H.
16/03/2001	goudplevier		11	Mind., Desta	FT2500	Bart H.
16/03/2001	grutto		16	Mind., Desta	FT2500	Bart H.
16/03/2001	scholekster		55	Mind., Desta	FT2500	Bart H.
16/03/2001	bonte strandloper		1	Mind., Desta	FT2500	Bart H.
16/03/2001	bokje		1	Mind., Desta	FT2500	Bart H.
16/03/2001	slobeend	2 man.	3	Mind., Desta	FT2500	Bart H.
16/03/2001	havik	balts		Wortel-Kolonie	FS2796	Bart H.
4/12/2001	ljsvogel		1	Ho., St-Lenaartseweg	FS2194	Dries V.D.K.

Verder werden reeds vele trekkende en overreden gewone padden waargenomen, evenals alpenwatersalamanders, kleine watersalamanders en kamsalamanders
 Hierover volgt later een verslag.

WAARNMEMINGEN WORDEN VERWACHT VOOR 22 JUNI BIJ WIM VERSCHRAEGEN

Bijzondere waarnemingen

Voortaan zal in iedere Bieteut bij enkele bijzondere waarnemingen een woordje uitleg worden gegeven door Bart Hoeymans over de zeldzaamheid, het voorkomen, ...

De Roodkeelduiker (*Gavia stellata*) :

Was aanwezig op de Mosten van 5 tot 15 februari. Hij is waargenomen door HOB, LES, LEJ, BRG, KNK, ... Het betrof een olieslachtoffer. De roodkeelduiker behoort tot de familie van de duikers en in de winter (we hebben hem gezien in winterkleed) lijkt hij wel een beetje op een fuut in winterkleed. Hij is echter een stuk groter en ligt dieper in het water dan de fuut. De roodkeelduiker is in de winter grotendeels grijs gekleurd, behalve de keel en de hals. Op zijn donkergrijze rug is een tekening van witte pareltjes aanwezig. Tijdens het zwemmen houdt de roodkeelduiker zijn snavel schuin naar boven. In de zomerkleed heeft hij een rode keel en grijze kop en hals en is daardoor onmiskenbaar. Enkel spijtig dat je hem in zomerkleed niet in ons land zal tegenkomen daar het uitsluitend een wintergast is. De vogel broedt op plassen in bossen en toendra's. Hij eet voornamelijk vis en vangt deze voornamelijk op het zicht. Wordt bij ons voornamelijk aan de kust gezien en dit tussen oktober en mei. Een waarneming in het binnenland (zoals op de Mosten) is eerder uitzondering dan regel en meestal betreft het dan met olie besmeurde vogels. Deze vogels trekken dan het binnenland in waar ze helder water opzoeken. In het binnenland hebben ze minder last van woelig water dan aan de kust en dat is een voordeel als je gehinderd wordt door olie.

-Bibliografie : ANWB Vogelgids van Europa (Killian Mullarney, Lars Svensson, ...)

Het Bokje (*Lymnocyptes minimus*) :

Desta (FT/25.00) op 15 februari. Waargenomen door : HOB. Het bokje is steltloper en lijkt sterk op een watersnip. D.w.z. dat het een onopvallend levende bruine en vrij plumpe vogel is die een prachtige schutkleur heeft en vooral langs water of natte weiden te vinden is. Hij heeft korte poten en

een vrij lange rechte snavel. Hij verschilt van de watersnip door de geringe grote. Hij is een 5 tot 8 cm kleiner dan de watersnip, een watersnip is ongeveer 25 cm. De snavel van het bokje is ook veel korter. (4cm van het bokje t.o.v. 7cm bij de watersnip) In tegenstelling tot de watersnip broedt hij nooit in ons land. Hij broedt in natte hoogvenen en toendra's in het noorden van Europa. Hij is in ons land voornamelijk tijdens de trek te bewonderen (apr-begin mei en sept-okt). Ook in de winter is hij aanwezig maar in mindere mate. Natte weiden, plassen, modderige oevers, ... zijn de plaatsen waar we hem kunnen tegenkomen. Meestal ontdek je hem wanneer je hem opjaagt (zoals bij mij het geval was) dan vliegt hij op minder dan een halve meter van je op om zonder geluid te maken iets verder weer neer te duiken. Een watersnip vliegt meestal een stuk eerder op. Als men een bokje opjaagt of als hij vliegt (bv. tijdens de trek) maakt hij meestal geen geluid, hierdoor werd hij vroeger door de jagers 'Zwijgerik' genoemd.

-Bibliografie: ANWB Vogelgids van Europa (Killian Mullarney, Lars Svensson, ...)

Bart Hoeymans

Bokje

Conservators :

De Halsche Beemden

Tom Verschraegen
Abelenstraat 11/2
3500 Hasselt
☎ 0486/28.50.96

Jan Spannenburgmuseum

Jos Vorselmans
Hal 14
2322 Minderhout
☎ 03/315.76.26

Contactpersonen werkgroepen :

VogelWerkGroep (V.W.G.)

Bart Hoeymans
Sint Clemensstraat 8
2322 Minderhout
☎ 03/314.48.48

PlantenWerkGroep (P.W.G.)

Jack Govaerts
Donckstraat 12
2321 Meer
☎ 03/315.71.85

Amfibieën-, Reptielen en Vissen WerkGroep (A.R.V.W.G.)

Bart Hoeymans
Sint Clemensstraat 8
2322 Minderhout
☎ 03/314.48.48

Vieze BeestjesWerkGroep (V.B.W.G.) of Werkgroep Ongewervelden

Wim Verschraegen
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.47.75 (☎ 0497/28.18.66)

Hoofdreductie en V.U. 't Bieteutje :

Wim Verschraegen
Heilig Bloedstraat 6
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.47.75 (☎ 0497/28.18.66)
ingridwim@hotmail.com

ZoogdierenWerkGroep (Z.W.G.)

Jorn Van Den Bogaert
Heidestraat 74
2330 Merksplas
☎ 014/63.40.41 (☎ 0496/45.80.85)

PiepWerkGroep (Pi.W.G.)

Eva Van Loock
Tinnenpotstraat 14
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.33.53

BeleidsWerkGroep (B.W.G.) BeheersWerkGroep (Be.W.G.)

Jef Leestmans
Moerstraat 27
2320 Hoogstraten
☎ 03/314.60.14 (☎ 075/69.53.53)

NATUURWERKGROEP
MARKVALLEI

www.markvallei.com

Piepteutje

Speciaal voor onze piepertjes

Haai piepertjes!!!!!!!!!!

Daar is de lente, daar is de zon...

Voelen jullie het ook? De lente komt eraan!!!! Je hoort de vogeltjes weer fluiten, je ziet de vlindertjes weer voorbij fladderen,... En er komen ook zo leuke dingen nog aan. Binnenkort is het piep-ini-weekendje en voor je het weet zitten we op kamp! Maar eerst nog naar het schooltje gaan en naar onze activiteiten komen natuurlijk.

Maar geniet alvast maar van de lente en natuurlijk ook weer van onze kersverse piepteut!!!

Piep-ini-weekendje

Voor degene die nog niet hebben ingeschreven voor het piep-ini-weekendje kunnen dat nog snel doen door te bellen naar Eva (03/314 33 53). Het gaat door in Wortel kolonie op 20 ('s avonds), 21 en 22 april. Als je hebt ingeschreven zal je dan zo snel mogelijk een klein boekje ontvangen met daarin alles wat je moet weten. Allemaal zeker komen!!!!!!

Nationale kampen!

Voor wie van jullie nog niet genoeg heeft met ons mega geweldig JNM-kamp, hebben we fantastisch nieuws. Je kan deze zomer nog op kamp gaan!!! Maar dat kan wel niet met onze JNM-Markvallei. De JNM is, zoals de meeste onder jullie al wel weten, veel groter dan ons afdelinkje. Over heel Vlaanderen zijn er afdelingen zoals onze afdeling Markvallei. En soms organiseert de JNM ook iets voor al die afdelingen. Zoals bijvoorbeeld onze Nationale piepdag en het trollenfeest. Dat is voor de piepertjes van heel Vlaanderen. En zo zijn er ook nationale piepkampen. Daar mogen dus piepertjes naartoe van heel Vlaanderen en dus jullie ook!!! Dan kan je op kamp gaan met piepertjes van andere afdelingen en met andere begeleiding. Dat is ook super plezant! Er zijn verschillende kampen, maar die vind je in de "Kikker" die hopelijk de meeste van jullie aankrijgen. De volgende "Kikker" zou je zeker binnen een maand moeten hebben gekregen. Als je ze niet krijgt, mag je altijd er ééntje vragen aan de piepbegeleiding. Zo, nu moet je zelf maar weten of je op een nationaal piepkamp gaat, maar we kunnen jullie verzekeren dat het ongelooflijk plezant is!!!!

Aanplanten houtkant

Ons Joke heeft weer goed haar best gedaan en een verslagje geschreven over de activiteit van 2 januari. Bedankt hé Joke. En Tinne, luister maar heel goed naar de wijze raad van Joke!!!!

Dinsdag 2 januari zijn we met de JNM bomen gaan planten. We hebben eiken geplant en vlier en ook roze struiken. Iedereen zat in een grote groene bak in een kamion. We werden omhoog getrokken en Wim zat in de kruiwagen en hij viel om. We hebben moppen verteld en vanonder staat zo een mop. We kregen ook nog lekkere soep en chocomelk van Jee. En Tinne je moet voortaan veel vroeger naar bed want tot 2 uur in de namiddag slapen is toch wel veel te laat.

Mopje: Het zoemt en het zit in de grond.

Een aardbei

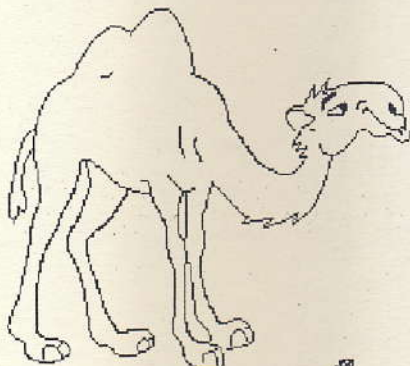
Spelletje!

Wat woord zoeken we ?

Bij de volgende vragen mag je kiezen tussen 2 antwoorden. De letters van de goede antwoorden vormen samen de naam van een dier.

1. Welk dier springt meer dan 150 keer zijn lengte hoog :
k. een vlo
l. een kangeroe
2. Wat bestaat niet ?
o. kaneelboom
i. bieslookboom
3. Een truffel is een soort onderaardse paddestoel. Welk dier gebruikt men wel eens om zo'n paddestoelen te vinden ?
e. een ezel
k. een varken
4. hoeveel verschillende kleuren heeft een regenboog ?
k. 7 ; geel, oranje, rood, paars, violet, blauw en groen
r. 6 ; geel, oranje, rood, paars, violet en blauw
5. Waar komt de pauw oorspronkelijk vandaan ?
k. Spanje
e. India
6. Slangen zijn :
s. blind
r. doof

antwoord : K-I-K-K-E-R

ACTIVITEITENKALENDER

zondag 1 april 2001: **WANDELING VOGELCURSUS**

Waar ? Wanneer? Om 8.00u aan het lokaal.
Verantwoordelijke: Jef Leestmans (03 314 60 14)
Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

zondag 1 april 2001: **WANDELING LAARZENPAD**

Langs de Hollandse kant van het Merkske is een laarzenpad wandeling aangelegd, hiervan willen we vandaag een stukje wandelen. **Laarzen zijn noodzakelijk !**

Waar ? Wanneer? Om 14.00u aan het lokaal met fiets
Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03 314 47 75)
Organisatie: JNM-Markvallei

HELAAS !!! HELAAS !!! HELAAS !!! HELAAS !!!
WEGENS MOEILIKHEDEN i.v.m. MOND- EN KLAUW-
ZEER KAN DE JAARLIJKSE EZELSKOERS NIET
DOORGAAN. DE WISSELBEKER BLIJFT DAAROM BIJ
GEERT BROSENS! (Er is ook geen koers voor aprilvisjes!)

zondag 8 april 2001: **WANDELING VOGELCURSUS**

Waar ? Wanneer? Om 8.00u aan het lokaal.
Verantwoordelijke: Jef Leestmans (03 314 60 14)
Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

20-21-22 april 2001: **PIEP-INI-WEEKEND JNM**

Meer informatie vind je in het "Piepteutje" en na inschrijving krijg je nog een brief met alles wat je moet weten!

zaterdag 28 april 2001: **ZAPDAG**

Meer informatie krijg je in een foldertje op school.

Waar ? Wanneer? Aan de Mosten om 13.30u.
Organisatie: JNM-Marvallei & Jeugdraad Hoogstraten

zaterdag 5 mei 2001: WANDELING VOGELCURSUS

Waar ? Wanneer? Om 8.00u aan het lokaal.

Verantwoordelijke: Jef Leestmans (03 314 60 14)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

zondag 6 mei 2001: OPEN NATUURDAG

Geleide wandelingen om 9.00u en om 11.00u in de Halsche Beemden.

Meer informatie in "Natuurreservaten" en elders in dit Bieteutje.

Verantwoordelijke: Drej Oomen (03 315 02 45)

Organisatie: Natuurreservaten en Wielewaal

dinsdag 8 mei 2001: BEHEERSVERGADERING

Waar ? Wanneer? Om 20.00u in het lokaal.

Verantwoordelijke: Jef Leestmans (03 314 60 14)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

vrijdag 11 mei 2001: OPEN VERGADERING

Bestuursleden van Natuurreservaten en Wielewaal bespreken de naderende fusie. Meer informatie in het voorwoord van dit Bieteutje.

Waar? Wanneer? Om 20.00u in het lokaal

Verantwoordelijke: Drej Oomen(03 315 02 45) en Jack Govaerts (03 315 71 85)

Organisatie: Natuurreservaten en Wielewaal

**zaterdag 12 mei 2001: UITSTAP 10 JAAR JNM:
BIESBOSCH**

Dit wordt een daguitstap voor het 10-jarig bestaan van JNM. De JNM-ers nodigen ook de papa's en mama's uit, samen met broers en zusjes. Ook leden van Natuurreservaten en Wielewaal mogen mee. Inschrijven bij Ingrid Brosens **voor 20 april**. JNM-ers kunnen gratis mee, andere deelnemers betalen 400 BEF.

Waar ? Wanneer ? Om 9.00u aan het lokaal te Hoogstraten.
We rijden met eigen auto's.

PICKNICK MEEBRENGEN!!!

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03 314 47 75)

Organisatie: JNM-Markvallei

9.00u
18.00
8.00u
W. Café
au

zondag 13 mei 2001:

BEZOEK AAN DE

NUL-ENERGIEBALANS WONING TE BERLAAR

Wat verwacht je van een woning die verwarmd wordt met het vermogen van twee strijkijzers? Het gebeurt in het huis Mondo vzw in Berlaar: energiebesparing gaat er samen met comfort. Een aanrader voor iedereen die meer wil weten over de ecologische aspecten bij duurzaam bouwen en de manier waarop de energiefactuur tot nul kan herleid worden.

De deelnemers vooraf opgeven bij Jan Horsten (03 314 22 55).

Deelnameprijs: 250 BEF voor leden van VELT en Ecoteam, andere deelnemers betalen 350 BEF.

Waar ? Wanneer ? Om 9.00u aan de kerk van Oostmalle of 10.00u aan Mondo vzw, Bastijnstraat 85 te Berlaar. (einde rond 12.30u)

Verantwoordelijke: Huibrecht Provoost (03 314 38 16)

Organisatie: VELT-Noorderkempem

vrijdag 18 mei 2001: VLEERMUIZEN- EN UILENTOCHT

We trekken deze avond op onderzoek uit, en als het weer een beetje meezit zullen we zeker een aantal nachtdieren te zien krijgen.

Waar ? Wanneer? Om 20.30u aan de kapel van Merksplas kolonie.

Verantwoordelijke: Jorn Van den Bogaert (014 65 40 41)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

zaterdag 19 mei 2001:

JNM VERGADERING

Waar ? Wanneer? Om 19.00u in het lokaal

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03 314 47 75)

Organisatie: JNM-Markvallei

24 tot 27 mei 2001:

WEEKEND BRANDEVILLE

Wie ingeschreven heeft ontvangt nog wel nader bericht.

660 gulden

Deelnameprijs
165 fl. Boot
Van der Biesbosch 6
Drimmelen

Zondag 27 mei 2001:

PRAKTIJKLES

“DE ECOLOGISCHE SIERTUIN” MET TUINBEZOEK

Tuinarchitect Gilbert Van Looveren leidt ons rond in zijn eigen tuin en vertelt over de aanleg en het onderhoud van de ecologische siertuin, bessen en fruitbomen.

Waar ? Wanneer? Om 9.00u kerk Hoogstraten of 9.30u
Gilbert Van Looveren, Wiezelo 61 te
Gooreind (Wuustwezel).

Verantwoordelijke: Huibrecht Provoost (03 314 38 16)

Organisatie: VELT-Noorderkempen

zaterdag 2 juni 2001:

WANDELING DUPRET

Het domein van Dupret wordt beheerd door Natuurreservaten en deze voormiddag willen we nog eens gaan zien wat er groeit en bloeit.

Waar ? Wanneer? Om 9.00u aan het klooster in Meersel-
Dreef

Verantwoordelijke: Drej Oomen (03 315 02 45)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

dinsdag 5 juni 2001:

KOEPELVERGADERING

Waar? Wanneer? Om 20.00u in het lokaal

Verantwoordelijke: Drej Oomen(03 315 02 45) en Jack
Govaerts (03 315 71 85)

vrijdag 15 juni 2001:

AVONDWANDELING

We trekken er deze avond op uit in de Elsakker en we hopen er de nachtzwaluw te kunnen waarnemen.

Waar ? Wanneer? Om 20.00u op het Gemeenteplein te
Meerle.

Verantwoordelijke: Jef Leestmans (03 314 60 14)

Organisatie: Natuurwerkgroep Markvallei

vrijdag 1 juni 2001:

DEAD-LINE BIETEUT

De citroenvlinder

Nu buiten de zon volop begint te schijnen hebben jullie waarschijnlijk al wel de eerste dagvlinders van het jaar zien vliegen. Het is goed mogelijk dat jullie een gele vlinder hebben zien vliegen. Deze vlinder noemt men de citroenvlinder en daarover gaat mijn artikeltje gaan.

Wie is nu eigenlijk de citroenvlinder en hoe ziet dat beestje eruit?

De vlinder behoort tot de zogenaamde 'wifjes', die jullie waarschijnlijk allemaal wel kennen. De vlinder heeft een vleugelspanning van een 5 cm. De mannelijke vlinders hebben een gele kleur, hierdoor noemen we ze veel 'een geeltje' en de wifjes zijn groen van kleur. De 'groentjes'.

Waar kunnen we de citroenvlinder tegenkomen?

De citroenvlinder kan men zowat overal tegenkomen. In de tuin, in de open bossen, bosranden, parken, wegbermen. De vlinder heeft graag dat er in de buurt wat struikgewas staat zodat hij niet te veel last van de wind heeft tijdens het vliegen. Toch kan de vlinder goed vliegen en de mannetjes leggen soms wel enkele kilometers af op zoek naar een nieuw leefgebied en wifjes (met wie ze willen paren). Daardoor zien we de 'geeltjes' meer dan de 'groentjes'. De wifjes blijven liever op dezelfde plaats. Tijdens deze lange vluchten volgen de vlinders routes met weinig wind. Zoals bosranden en houtkanten. Houtkanten zijn zeer belangrijk in de natuur, ze dienen eigenlijk als autobaan voor dieren.

Hoe komt het dat citroenvlinders zo vroeg op het jaar vliegen?

Dat is eigenlijk een vrij lang verhaal. Zoals de meeste wel zullen weten duurt het even vooraleer een vlinder kan vliegen. Eerst is een vlinder een eitje, waaruit een rups kruipt. Deze rups eet zich vol met planten tot ze groot en dik genoeg is om te verpoppen. De pop is eigenlijk een soort rustperiode waarin de rups zich tot vlinder omvormt. Uit deze pop (ook cocon genoemd) komt dan een vlinder gekropen. De meeste vlinders brengen de winter door als ei, rups of pop. Slechts weinige vlinders overwinteren als volwassenen. De citroenvlinder is één van de vlinders die als volwassen dier overwintert. (andere vlinders die als volwassen dier overwinteren zijn: Dagpauwoog en Kleine vos) Wanneer de zon weer wat kracht krijgt en het warmer wordt ontwaken de

overwinterende citroenvlinders en gaan vliegen, op zoek naar de eerste bloemen waaruit ze nectar kunnen zuigen. Dit gebeurt dikwijls al in februari.

Kunnen we de vlinder het gehele jaar tegenkomen?

Niet in de winter. De meeste citroenvlinders beginnen pas te vliegen bij de eerste warme dagen in maart. Ze zijn dan te zien van maart tot juni. Ze zijn dan weer terug te bewonderen vanaf juli en dan tot oktober, tot ze een warm plaatsje gevonden hebben om de winter in door te brengen.

Waarom zien we geen citroenvlinders in juni en juli.

In het voorjaar paren de citroenvlinders. Na het afzetten van de eitjes sterven de wijfjes meestal. De meeste eitjes worden afgezet in april en mei. Wanneer alle eitjes gelegd zijn, zijn ook de meeste vlinders dood. (het gebeurt dat er een vlinder zo lelijk is dat hij geen partner heeft kunnen krijgen. Deze vlinders kunnen we dan nog wel in juni en juli tegenkomen.) In juni en juli zijn de citroenvlinders eigenlijk nog ei, rups of pop. De eerste nieuwe vlinders kunnen we dan weer tegenkomen op het einde van juli.

Van welke planten eten de rupsen?

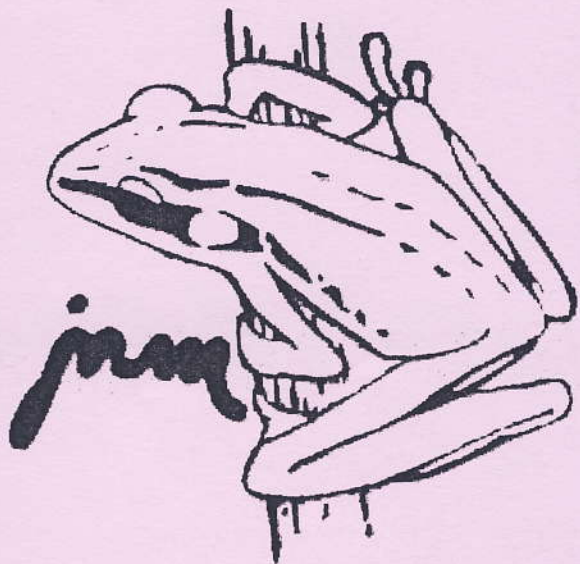
Vlinders leggen hun eitjes op planten waarvan ze weten dat ze niet giftig zijn voor hun kinderen (rupsen). De eitjes van de citroenvlinder worden meestal geplaatst op spork (als je deze struik niet kent moet je hem maar eens opzoeken in een boek). Wanneer de eitjes uitkomen zullen de rupsen van de blaadjes van de spork beginnen eten en wanneer ze genoeg gegeten hebben verpoppen de rupsen aan de onderkant van een blad of twijg. Meestal dicht tegen de grond.

Ik hoop dat we jullie met deze tekst wat hebben kunnen bijbrengen over deze vroeg in het jaar vliegende vlinder.

o, deze piepteut zit er weer op. Je weet dat artikeltjes ofzo altijd welkom
ijn!!!!

veel liefs van de hele piepbegeleiding!!!

Artikeltjes, tekeningen, ... nog steeds aan Eva geven.

Eva Van Loock
Tinnenpostraat 14
2320 Hoogstraten
03/314 33 53
e-mail: kikkereva@hotmail.com

